

Da onkel var kid

Helt okay udvalg af
Onkel Dannys
fortællinger 469

BØGER

AF LARS BUKDAHL

På trods af den forbandet korte tid, Dan Turéll fik at være meget levende i, har han efterladt os ikke bare ét, men flere vægtige forfatterskaber. Der er de store (og små) syrede avantgarde-ting (med sine egne fyldige underafdelinger, Space cantos, Feuilletons etc.) kulminerende i Manjana og Karma Cowboy, der er de frenetiske rim og remser, der er mediemontagerne, der er storby-digtene, der er kriminalromanerne, der er I byenklummerne, der er de sidste skarpe digt-bøger, der er en hel del originale enkeltnumre, og der er »Onkel Danny fortæller«, som nåede op på fire bind, 1974, 1978 (»Videre«), 1979 (»i Timevis«), 1982 (»på Talløse Opfordringer«), og hvis greatest hits, udvalgt af den gamle ven Jacob Ludvigsen, nu er på gaden.

»Onkel Danny fortæller« er Dan Turélls egen opfindelse, en lumsk selvfølgelig og direkte form, der ligner ham på en prik: Fortællinger, beretninger, historier, episoder og anekdoter fra og om Dan Turélls liv, det største og det mindste, det tætteste og løseste: »Min skoletid«, »Jeg har været til en masse koncerter«, »En dag som markiseopsætter«, »Jacobsen og manden der ville brænde sig«, og »Min skoletid« fylder lige så meget som »En dag som markiseopsætter«.

Erindringer som en række af konkrete improvisationer, en huskning gribes i luften og skri-

ves op og ud og helt igennem, så langt den vil række, et nærvær nu i et da, onkelfortællende distance og minutiøs indlevelse i samme bevægelse. Det er sgu de bedste memoirer, vi har i dansk litteratur!. Så meget mere end i alle de sædvanlige efterrationaliserede og efterpoetiserede livsregnskaber ligner »Onkel Danny fortæller« et liv, et flimmer af øjeblikke og epoker, genembrud og digressioner.

Og helt enkelt: Dan Turéll skriver bare så godt. Åh, dette vildt effektive turéllske, en mundtlighed, der på samme tid er hårdt pågående, blødt syngende, koket nudansk (al den slang) og litterært overbløstrende stileret (alle de indskud i indskud i indskud). At nogen kan afskrive Turéll som smart speedsnakker, skyldes uvidenhed, hans dansk er lige så avanceret og kompliceret som det er klart og direkte, en svær kunst, og et eksempel til efterfølgelse, men ikke til efterligning. Her er f.eks. redaktør Ludvigsens forsøg på at tale efter munden:

»Men det ville ikke være i den henfarne ånds ånd at tærse mere tobak på det (...) Showet må gå på. Mine damer og herrer, ærede publikum og ikke mindst alle jer fra Vangede, samt lude-re, lommetyve og lemmedaskere - her er bindet over alle bind, Onkel Dannys Sprogshow, bygget på Ægte Kendsgerninger og Eindringsforskydninger fra Det Virkelige Liv. Onkel Dannys fabler i fuldt læserlys.«

Tungen klemt blå i termoruden, ikke sandt. Mens dette er onklen selv i udvalgets første tekst:

»Gode råd var dyre. Den nat - en kold frysende sneflimrende nat i januar 1976 - sad jeg i min lille beskidte slum-lejlighed i Istedgade og tænkte mig til hovedpine. Jeg skulle aflevere en

bog til Nils Ufer i overmorgen. Ufer udgav den gang Corsaren, et lille blaf af et skoleblad for voksne, og jeg havde skrevet en serie erindringer der hed »Onkel Danny fortæller« i dette blad, og de skulle blive til en bog der i sidste instans (sådan ER forfatterens job) skulle føre til en til bog og tre år efter til denne bog - men det kunne jeg intet vide om dengang, og dér stod vi altså, Ufer og jeg, og manglede nogle historier der ikke før havde været trykt.«

En ikke specielt virtuos passage, men aldeles elegant og overgivent turneret, og spændende jo, som en kriminalroman, selvom det handler om en trivial deadline.

Og den Onkel Danny, den allerførste, med Peder Bundgaard's tegning af onkel søforklarende med en papegøje på skulderen, var en lige så stor skat i denne anmelders purunge liv som Anders And-bladene var i Dan Turélls, mindst tolv gange må jeg have læst den. Som lille lyssky og bogformørket brilleabe kunne man ikke andet end nære beundring for alle disse sære trips og viltre joboplevelser og for evnen til at gøre selv den usleste parantes vildt underholdende.

Ludvigsens udvalg er nok lige en gang for pænt og selvfølgelig alt for kort, alle klassikerne er med, jobsene fra mælke-mand over vinduespudder og postbud til lokalbladsjournalist, konfirmation og undersøgelse hos skolelægen, portrættet af Willadsen, historien om Gallargården, der kunne godt være lidt flere skæve og korte numre, men alt i alt i er det absolut okay. Og er du sindssyg, det er godt!

Dan Turéll: Onkel Danny fortæller - Greatest hits. Udvalgt af Jacob Ludvigsen. Borgen . 253 sider. Kr. 198.00